

λ'. ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

Οἱ μεγάλοι ἄς γίνωνται καλὸν παράδειγμα εἰς τὸν λαόν, καὶ ὅλα θέλουν εἶσθαι καλά. "Ὅταν τὰ πάθη καὶ αἱ κακίαι τῶν μεγάλων ὑπερχειλίσωσιν, ὀλόκληρος ἢ πόλις μολύνεται.

"Ὅταν οἱ μεγάλοι ζῶσι κακῶς, κατὰ δύο τρόπους γίνονται ὀλέθριοι εἰς τὸ Κοινόν. ὅχι μόνον αὐτοὶ εἶναι κακοὶ πολῖται, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους μεταδίδουν τὴν κακίαν. ὅχι μόνον αὐτοὶ εἶναι διεφθαρμένοι, ἀλλὰ φθείρουν καὶ τοὺς ἄλλους. Τὸ παράδειγμα τῆς κακίας τῶν εἶναι χειρότερον παρά τὴν ὅποιαν αὐτοὶ πράττουν κακίαν.

Εἰς τὴν κατόρθωσιν τῶν κοινῶν καλῶν πρέπει νὰ ἦναι ἐνωμένη ἢ φρόνησις μετὰ τὴν δύναμιν.

Διὰ νὰ κρίνη τις ἄλλον ἂν ἦναι σοφός, ἀνάγκη αὐτὸς νὰ ἦναι σοφώτατος.

Δὲν ἐξεύρω διὰ τί οἱ πλειότεροι ἀνθρώποι προκρίνουν νὰ ἀπατῶνται καὶ πεισματικῶς νὰ μάχωνται διὰ μίαν τινὰ ἀρεστὴν ἰδέαν τῶν, παρά νὰ ζητῶσιν ἀπαθῶς τὴν ἀλήθειαν.

"Ὅσον τις εἶναι ἀνθρώπος τίμιος, τόσοι πλέ-

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ. λά.

πλέον δυσκολεύεται νὰ ὑποπτεύθῃ τοὺς ἄλλοις ἀτίμους.

Ποτὲ δὲν ἔστοχάσθηκα ἀληθινὰ ἀγαθὰ οὔτε τοὺς θησαυροὺς, οὔτε τὰ παλάτια, οὔτε τὰ ἀξιώματα, ἐκ τῶν ὁποίων λαμβάνομεν ὑπόληψιν ἢ ἐξουσίαν, οὔτε τὰς ἡδονὰς, εἰς τὰς ὁποίας ὑποδουλόνοινται οἱ ἄνθρωποι. Πάντοτε βλέπω ὅτι ἡ αὐτὴ ἀπληστία μένει εἰς τὸ μέσον τῆς ἀφθονίας· διότι τῶν παθῶν ἢ δίψα δὲν χορταίνει ποτέ. Ταλαιπωροῦνται οἱ ἄνθρωποι ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἀποκτήσεως, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν φόβον τῆς ἀποβολῆς. Ἄλλο λοιπὸν ἀληθινὸν ἀγαθὸν δὲν γινώριζω, παρὰ ὅ,τι εἶναι σύμφωνον μὲ τὴν δικαιοσύνην, μὲ τὴν τιμὴν καὶ μὲ τὴν ἀρετήν.

Ἄς μὲ περιγελάσῃ ὅς τις θέλει· ἐγὼ δίδω πάντοτε τὴν προτίμησιν εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον, παρὰ εἰς ὅλας τὰς ἀνοήτους ιδέας τοῦ ὄχλου.

Ἄς μεταχειριζώμεθα εἰς τὰς συνομιλίαις μας τὴν γλυκύτητα τῶν μαθητῶν τοῦ Σωκράτους· μακρὰν τὸ πείσμα· ἔστω πάντοτε τίμιος ὁ τόπος· ἄς μὴ κρατῶμεν τὴν ὁμιλίαν ὡς ἱερόμας κτήμα, ἀλλ' ἄς ὑποφέρωμεν καθεὶς

νὰ

λβ. ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

να ἔχη εἰς αὐτὴν τὸ μερίδιόν του, ὡς καὶ εἰς τὰλλα.

Ἀπατᾶται πολὺ ὅς τις φαντάζεται ὅτι ἐμπορεῖ νὰ ἀπολαμβάνῃ πάντοτε τὴν ὑπόληψιν τῶν ἀνθρώπων, ἐνδυμένος ἀπατηλὸν προσωπεῖον ἀρετῆς. Τὸ κατ' ἐπιφάνειαν, ὀλίγο καιρὸν κρατεῖ· διότι ὁμοιάζει τὰ ἄνθη, τὰ ὁποῖα μόλις φαίνονται, καὶ μετ' ὀλίγον πίπτουν. Ἡ ἀληθὴς ὅμως ὑπόληψις ἔχει ρίζαι βαθείας καὶ αὐξάνει πάντοτε.

Ἡ ἀπάτη εἶναι ἀνθρώπινον· ἢ ἐπιμονὴ ὅμως εἰς τὴν ἀπάτην εἶναι παραφρονοῦντος ἀνθρώπου.

Δὲν εἶναι εἰς τὸν κόσμον πλεόν ἀνυπόφορον δεινόν, παρὰ τὸν ἀνόητον εὐτυχῆ.

Ποῖα ἐγκώμια δὲν χρεωστοῦνται εἰς τὸ Λογικόν, ὅταν ὁ ἄνθρωπος, διὰ νὰ ἦναι εὐτυχὴς πάντοτε, δὲν χρειάζεται ἄλλο παρὰ νὰ ὑποτάσσεται εἰς τὸ Λογικόν;

Σ Ε Ν Ε Κ Α Σ .

Ο Σένεκας ἐγεννήθη τὸ δεύτερον, ἢ κατ' ἄλλους, τὸ δέκατον τρίτον ἔτος μετὰ Χριστοῦ εἰς τὴν Κορδύβην πόλιν τῆς Ἰσπανίας. Ὁ πε
τήρ

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ. λγ'.

τῆρ του ὠνομάζετο Δούκιος Ἀννείος Σένεκας. Ἐστάθη καταρχὰς ἐνδοξὸς ῥήτωρ εἰς τὴν Ῥώμην· ἔσπερον δὲ παραιτηθεὶς ἀπὸ τὰ κριτήρια, ἐδόθη ὅλος εἰς τὴν Φιλοσοφίαν. Ἐγινε διδάσκαλος τοῦ περιβοήτου Νέρωνος, καὶ ἐμεταχειρίσθη ὅλην του τὴν ἐπιμέλειαν νὰ τὸν καταστήσῃ τὸν πλέον ἐνάρετον βασιλέα. Καὶ τῶντι ἐνόσφῳ ὁ Νέρων ἠκολούθει τὰς συμβουλάς τοῦ διδασκάλου του, ἠγαπᾶτο ἀπὸ τὸν λαόν· ἦτον ὅμως ὑποκριτῆς, καὶ ἐφύλαττε τὰ παραγγέλματα τῆς ἀρετῆς κατ' ἐπιφάνειαν, καὶ ἀπὸ συστολὴν μᾶλλον παρά ἀπὸ ἐσωτερικὴν θέλησιν καὶ εὐπείθειαν εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον· ὅθεν ἡ κολακεία εὐρῆκεν εὐκόλον εἴσοδον εἰς τὴν ψυχὴν του, καὶ ἐκατόρθωσε πλειότερον παρά ὅσον ἠθέλε· διότι τὸ μιαρὸν τοῦτο καὶ ὑπουλον θηρίον θέλει νὰ μολύνη τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρδίαν τῶν δυνατῶν, ὅσον μόνον νὰ ἐμπορῇ ἀνεμπόδιστως νὰ ἐκτελῇ τὰς θηριώδεις καὶ ἀπανθρώπους ὀρέξεις του· ὡς ἐπιτοπλεῖστον ὅμως τὸ μίασμά του προξενεῖ τοσαύτην διαφθορὰν εἰς τὸν μαινόμενον, ὥστε τὸν φέρει εἰς παντέλῃ ἀλογίαν καὶ μανίαν ὀλέθριον καὶ εἰς ἑαυτὸν καὶ εἰς τὰς κολακεύοντας. Ὁ Νέ-

***

ρων

λδ'. ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

ρων ἐκεῖνος, ὅς τις, ὅταν ποτὲ τοῦ ἔφεραν νὰ ὑπογράψῃ θανατηφόρον ἀπόφασιν τοῦ κριτηρίου ἐναντίον τινὸς κακοποιοῦ, εἶπεν· „εἶθε „ νὰ μὴν ἤξευρα νὰ γράφω.“ οὗτος ἔλεγεν ὑστερον· „ἐπεθύμουν ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος νὰ εἶχε μίαν μόνην κεφαλὴν, διὰ νὰ λάβω τὴν εὐχαρίστησιν ἀπὸ μιᾶς νὰ τὸ ἀποκεφαλίσω.“ Ὁ Νέρων λοιπὸν μὴν ὑποφέρων νὰ ἔχῃ τὴν ἀρετὴν τοῦ διδασκάλου του ἔλεγchon τῶν κακιῶν, ἐπρόσταξε τινὰ Κλεονίκην ὀνομαζόμενον νὰ τὸν φαρμακεύσῃ. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τοῦτο ἀπέτυχεν, ἢ ἀπὸ φιλανθρωπίας τοῦ ὑπηρετοῦ, ἢ ἀπὸ προφύλαξιν τοῦ Σενέκα, ὁ Νέρων ἐκατηγόρησε τὸν ἀθωότατον διδάσκαλόν του ὡς μέτοχον τῆς ἀπὸ τὸν Πίσωνα γενομένης συνωμοσίας ἐναντίον του, καὶ μετὰ τὴν πρόφασιν ταύτην τὸν κατεδίκασε νὰ θανατωθῇ, ἀφήσας εἰς αὐτὸν νὰ ἐκλέξῃ τὸν τρόπον τοῦ θανάτου. Ὁ Σένεκας ἐπρόσταξε νὰ τοῖ ἀνοίξωσι τὰς φλέβας, καὶ οὕτως ἀπέθανεν ἡλικίας 64 χρόνων.

Ὁ Φιλόσοφος οὗτος συνέγραψε πολλά καὶ ἀξιολόγους δημηγορίας, αἱ ὁποῖαι ὅμως δὲν σώζονται τὴν σήμερον. Ἀπὸ τὰ σωζόμενα

τῆς

ἥς ἠθικῆς του φιλοσοφίας τὰ κυριώτερα εἶναι
περὶ θυμοῦ· περὶ παραμυθίας· περὶ προ-
τοίας· περὶ ἀταραξίας ψυχῆς· περὶ σταθερό-
τητος τοῦ σοφοῦ· περὶ ἐπιεικείας· περὶ βρα-
χυζωίας· περὶ εὐδαίμονος βίου· περὶ ἀγαθο-
ποιίας, κ. τ. λ. Ἄν ἐξαιρέσωμεν ὀλίγους τι-
νάς Στωϊκοὺς παραλογισμοὺς, ὅλα τὰ ἠθικά
του συγγράμματα εἶναι ἀξιόλογα καὶ ὠφελι-
μώτατα, ὡς ἐκ τῶν ἀπολούθων στοχασμῶν
καὶ ἀξιωματῶν του ἐμπορεῖ ἕκαστος νὰ βε-
βαιωθῇ.

Ἀγαπῶμεν τοὺς γονεῖς· καὶ πρέπει βέ-
βαια νὰ τοὺς ἀγαπῶμεν, ἂν καὶ ὡς ἐπιτό-
πλεῖστον δὲν ζητῶσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν γάμον
μὲ σκοπὸν τεκνοποιίας· περὶ Θεοῦ ὅμως κα-
νεῖς δὲν ἐμπορεῖ νὰ εἴπῃ ὅτι τὸν ἐπλασέ χω-
ρὶς σκοπὸν, διότι εἰς ὅλους προετοίμασε τὰς
ἀναγκαίας τροφὰς καὶ βοήθειας· ἀπὸ τὴν ἀρ-
χὴν τοῦ κόσμου ἐπρονόησε περὶ ἡμῶν, καὶ ἐ-
διάταξε τὸ πᾶν οὕτως, ὥστε δὲν ἐμποροῦμεν νὰ
ἀμφιβάλωμεν ὅτι πάντοτε ἐστάθημεν τὸ ὑπο-
κείμενον τῶν φροντίδων καὶ τῆς ἀγαθότητός τε.

Ἀπαρίθμησον τὰς εὐεργεσίας, ὅσας σοῦ
ἐπιτέρευσεν ὁ Θεός. Οὗτος ὁ φιλοστοργότα-

τος πατήρ σ' ἔμαθε νὰ ὑποτάτῃς τόσα ζῶα ἰσχυρότερά σου· ἀπ' αὐτὸν ἔλαβες τὰς νοητικὰς δυνάμεις· εἰς αὐτὸν χρεωθεῖς τὰς ὁποίας μεταχειρίζεσαι τέχνας, καὶ τὸ πνεῦμα, διὰ τοῦ ὁποίου βαθύνεις εἰς τὴν γνῶσιν παντός καταληπτῶς πράγματός· πρόσθεσε ἀκόμη τὰ ὁποῖα ἔχεις πλούτη, τόσα φυσικὰ προϊόντα, χρήσιμα εἰς τὰς χρείας σου, τὴν ἀφθονίαν τῶν ἀγαθῶν παντὰς εἰδούς· ἐξέτασε ὅλα τὰ δημιουργήματα, καὶ ἀφ' ἑκείνου παρατηρήσῃς τὰ προτερήματα τάτων, θέλεις εὐρεῖν ὅτι τὰ ἰδικάσου εἶναι ἀκόμη προτιμότερα. Θεώρησε προσεκτικῶς τίνα τρόπον ἐφέρθη πρὸς σέ ὁ Θεός, καὶ θέλεις δαμολογήσειν ὅτι εἶσαι τὸ τιμιώτερον ὑποκείμενον τῆς ἀγαθότητός του. Ναι, βέβαια, σὲ ἠγάπησε, καὶ σὲ ἀγαπᾷ μὲ ὑπερβολήν· σοὶ ἔδωκε τὴν πλέον ἔντιμον τάξιν εἰς τὸ πᾶν, τὰς ξασσε ἀμέσως δευτέρόν του.

Ἄς εἴμεθα λοιπὸν εὐγκώμονες πρὸς δεσπότην πόσον ἀγαθόν, καὶ ἄς μὴ ζητῶμεν προφάσεις εἰς τὴν ἐνδειαν καὶ ἀδυναμίαν μᾶς. Τίποτε δὲν ἔμπορεῖ νὰ μᾶς κάμῃ νὰ λησμονήσωμεν τὴν ὁποῖαν χρεωσοῦμεν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν πληρεξούσιον Κύριον τοῦ παντός.

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ. λζ΄.

"Ὁλος ὁ κόσμος εἶναι Ἰσχυρὸς τῆς Θεότητος·
 καὶ σεβαστὸς καὶ μόνος ἄξιος τῆς Δείας με-
 γαλειότητος. Ὡς τερατώδης ἀπάτη γὰρ πιστεύει
 καγεῖς ὅτι δημιουργήματα τόσον ἀραίον, τόσον
 ἐναρμόνιον, τόσον διαρκές, ἐμπορεῖ ποτὲ γὰρ ἦ-
 ναι ἔργον τῆς τύχης!

"Ἄς ἀκούσωμεν τοὺς σοφοὺς, οἱ ὅποιοι
 μᾶς δείχνουν τὸν ὄρον τῆς Οὐρανοῦ· μᾶς λέ-
 γουν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀναβαίνει ἐκεῖ διὰ τῆς
 λιτότητος, διὰ τῆς μετριότητος, διὰ ἀρετῆς στα-
 θερᾶς καὶ ἀπαρασαλεύτου. Ὁ Θεὸς δὲν φοβο-
 νεῖ ποσῶς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου· αἱ
 θύραι τῆς οὐρανοῦ κατοικίας του εἶναι ἀνεωγ-
 μέναι· αὐτὸς ἐκτείνει τὴν Δείαν τε χεῖρα πρὸς
 τοὺς ἀγωνιζομένους γὰρ ἀναβῶσι. Μὴ θαυμά-
 ζης ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐμπορεῖ γὰρ ἀναβῆ πρὸς
 τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς δὲν ἦλθεν εἰς ἡμᾶς, καὶ τὸ
 μεγαλῆτερον, δὲν ἐκατοίκησεν εἰς ἡμᾶς; Ναι,
 εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ δικαίου κατοικεῖ. Θεῖον
 σπέρμα ἐγκείται εἰς τὰ σώματά μας· ἡ ἐνά-
 ρητος καρδία τὸ περιθάλλει, καὶ οὕτω βλα-
 στάνει καὶ δίδει καρποὺς πράξεων ἀξίων τῆς
 εὐγενεστάτης αἰτίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐμφυ-
 χέμεται.

Να

Λή. ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

Νὰ τιμῶμεν τὸν Θεόν, εἶναι νὰ τὸν γνωρίζωμεν, νὰ εἶμεθα βέβαιοι ὅτι ὑπάρχει, νὰ προσφέρωμεν λατρείαν εἰς τὴν ὑπερτάτην μεγαλειότητά του, καὶ εὐχαριστίαν εἰς τὴν ἀγαθότητά του. **Θέλεις νὰ τιμᾷς τὸν Θεόν;** ἔσο καλὸς ἄνθρωπος, ὅταν τὸν μιμῆσαι, τότε τὰ δουλεύεις.

Ἄς ζητῶμεν ἀπὸ τὸν Θεὸν εὐθύτητα καρδίας, ὀρθότητα πνεύματος, καὶ σώματος υγείαν. Ὡς ἀνοησία τῶν ἀνθρώπων! ζητῶν ἀπὸ τὸν Θεὸν μὲ ταπεινὴν φωνὴν πράγματα ἀνάξια καὶ αἰσχρά. Ἄν κανεὶς πλησιάσῃ νὰ τοῦ ἀκούσῃ, σιωποῦν· καὶ ἔπειτα τολμοῦν νὰ ἐμπιστεύωνται εἰς τὸν Θεὸν ἄτιμα μυσικά, τὰ ὁποῖα ἤθελαν ἐντραπήν νὰ φανερώσωσιν εἰς ἀνθρώπους. **Ἐχε λοιπὸν κανόνα τῆς διαγωγῆς σου τὸ ἀξιόλογον τοῦτο παράγγελμα·** „Νὰ ζῆς μὲ τοὺς ἀνθρώπους, ὡς νὰ ἦναι παρῶν· ὁ Θεὸς καὶ νὰ σὲ βλέπῃ· νὰ ὁμιλῆς δὲ μὲ τὸν Θεόν, αἷς νὰ ἦναι παρόντες ἄνθρωποι· καὶ νὰ σὲ ἀκούωσι.“

Δὲν εἶναι ἀφεύκτως ἀναγκαῖον νὰ οἰκοδομῶμεν ναοὺς μεγαλοπρεπεῖς εἰς δόξαν Θεοῦ. Τὸ οὐσιῶδες εἶναι νὰ τοῦ ἀφιερόνωμεν εἰς κτ
τοί-

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ. ΛΘ΄.

ερίκτισιν τὴν καρδίαν μας. Τὸ αἷμα τῶν ταύ-
ρων καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον, αἱ πλέον
πολύτιμοι προσφοραὶ, ποτέ δὲν ἐμποροῦν κα-
θ' ἑαυτὰς νὰ τοῦ ἀρέσωσι. Ἡέλπισις εὐθεΐα
καὶ καθαρά, καρδία ἐνάρετος, ἰδοὺ ποία εἶ-
ται ἢ πλέον εὐάρεστος προσφορὰ εἰς τὴν Θεό-
τητά του.

Πόσῃ διαφορὰ μεταξὺ τῆς ἀγάπης τοῦ
πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς πρὸς τὰ τέκνα των! Ὁ
πατὴρ τὰ ἀποσπᾶ ἀλύπως ἐκ τοῦ ὕπνου διὰ
νὰ σπουδάσωσι· ποτέ δὲν συγχωρεῖ τὴν ἀρ-
γίαν εἰς αὐτά· δὲν οἰκτεῖρει οὔτε τοὺς ἰδρώ-
τας, οὔτε τὰ δάκρυά των. Ἡ μήτηρ ἐξεναν-
τίας τὰ κολακεύει, ἢ ἐλαφροτέρα των γύμνα-
σις τῆς φαίνεται πειρακτικὴ εἰς τὴν υἰείαν
των· ἐμποδίζει τὸν κόπον, καὶ ὅτι ἐμπορεῖ
νὰ τὰ πικράνη ἢ νὰ τὰ κάμη νὰ κλαύσωσιν.
Ἀλλ' ὁ Θεὸς δὲν ἔχει πρὸς τὸν δίκαιον ἄνδρα
τὴν γυναικῶδη ταύτην μαλακότητα· τὸν ἀγα-
πᾶ, χωρὶς ὅμως χαυνότητα. "Ἄς σκληρυνθῆ;
λέγει, εἰς τὸν κόπον, εἰς τὴν θλίψιν καὶ εἰς
τὰς δυστυχίας· οὕτω καταστένεται δυνατὸς
καὶ ῥωμαλέος. Ὁ πάντοτε εὐτυχῶν πίπτει
χωρὶς ἀνόρθωσιν εἰς τὴν πρώτην προσβολὴν
της

τῆς ἀτυχίας· ὅς τις ὅμως ἐπάλαυσε μὲ τὴν τύχην πολὺν καιρὸν, οὗτος δὲν ψιφᾷ πλέον τὰς ἐναντίας ὀρμάσσης· εἶναι δεδοκιμασμένος, καὶ ἀνπέση, εὐρίσκει ἀκόμη τρόπους νὰ ἀπορῥωθῇ.

Ἀπορεῖς ὅτι ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τοὺς ἐνάρετους ἀνθρώπους, καὶ θέλων νὰ τοὺς ὑψώσῃ εἰς τὸ ἄκρον τῆς τελειότητος, τοὺς ἀφίνει μὲ ὅλον τοῦτο νὰ παλαίωσι μὲ τὴν τύχην. Ἐγὰρ ὅμως δὲν θαυμάζω ὅτι εὐχαριστεῖται κάποτε νὰ γίνεταί θεατῆς τοιαύτης μάχης· τὸ πλεονεκτήσιον γλυκὺ θέαμα εἰς τὸν Θεόν, καὶ τὸ πλεονεκτήσιον νὰ ἐλκύσῃ τὰ βλέμματά του εἶναι, ἐνάρετος ἀνὴρ παλαίων μὲ τὴν ἐναντίαν τύχην, καὶ θριαμβεύων κατ' αὐτῆς.

Εἶσαι ἀνδρεῖος· ποίας ὅμως ἀποδείξεις ἔχεις τῆς ἀνδρίας σου, ἀν δὲν ἠκολούθησε περίστασις νὰ τὴν δείξης; ὑπάγεις εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας· νικητῆς ὅμως δὲν ἐμπορεῖς νὰ κηρυχθῆς, ἀν δὲν ἔχῃς ἀνταγωνιστήν· τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ περὶ τῆς ἐναρέτου ψυχῆς, ἥτις ἀκόμη δὲν ἔτυχε νὰ δείξῃ τὴν ἀρετὴν της. Οἱ πολεμικοὶ καυχῶνται εἰς τὰς ὁποίας ἔλαβαν πληγὰς, καὶ τὸ ἔχουν τιμὴν νὰ τὰς δείχνωσι. Τὸ ἀπὸ τὰ πολεμικὰ τραύματα χυρό-

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ. μά.

μενον αἶμα τοὺς ἐμπνέει γενναίαν χαρὰν· ὅταν ἐπιστρέψωσιν ἀπὸ τὴν μάχην, εἰς τὴν ὁποῖαν ὅλοι ἠγωνίσθησαν ἀνδρείως, οἱ πληγωμένοι σύρουν τὰς ὄψεις τῶν θραυτῶν μᾶλλον παρὰ οἱ ἀπλήγωτοι. Πῶς γὰρ βεβαιωθῶ ὅτι ἤθελες ὑποφέρειν ἀνδρείως τὴν πτωχείαν, ἐνῶ εὐρίσκεσαι εἰς ἀφθονίαν πλούτου; ἢ ὅτι ἤθελες δείξειν γενναίαν ἀδιαφορίαν εἰς τὰς καταφρονήσεις, εἰς τὰς ὕβρεις, καὶ εἰς τὰ δημόσια μίση, ἐνῶ ὅλοι σὲ κροτοῦν, καὶ πανταχοῦ σὲ ἀκολουθεῖ ἡ τυφλὴ τῆ λαῶ εὐνοια; Εἶσαι εὐγλωττός, ὅταν ἦναι χρεῖα γὰρ παρηγορήσης ἄλλους· περισσότερον ἤθελα σὲ θαυμάσειν, ἂν εἰς τὴν αὐτὴν περίστασιν εὐρισκόμενος, ἔχαλιγόνες μόνος τὴν λύπην σου.

Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ πατὴρ ἡμῶν· εἰς αὐτὸν ἀναβαίνει καὶ τελειώνει ὅλων τῶν ἀνθρώπων ἡ γενεαλογία διὰ βαθμῶν μᾶλλον ἢ ἥττον μεγαλητέρων. Κανένα λοιπὸν δὲν πρέπει γὰρ καταφρονῶμεν, καὶ ἂν ἦναι ἀπὸ τὴν πλέον ἀδοξου καὶ πτωχικὴν γενεάν. Δὲν συστένουν τὴν ἀληθινὴν ὑπόληψιν τὰ πλούτη, ἀλλὰ τὰ ἤθη· τὰ ἤθη κρέμανται ἀπὸ ἡμᾶς· τὰ δὲ πλούτη καὶ αἱ ἀζῖαι, ἀπὸ τὴν τύχην.

Πεί-